

Kernbegrippen

112-centrale

De landelijke alarmcentrale voor het ontvangen en doorzetten van 112-noodmeldingen.

Activatiefunctie (sociale media)

Informeren, organiseren en mobiliseren van mensen

Acute fase

De fase waarin een crisis tot uiting komt.

Acute zorg

Snel, adequaat en gecoördineerd organiseren van de geneeskundige hulpverlening aan gewonden.

Adaptief leiderschap

Leiderschap gericht op de inzet van flexibiliteit en improvisatie.

Algemene keten

De samenwerkende partijen met gezamenlijke verantwoordelijkheden of doelstellingen op het gebied van crisisbeheersing in brede zin, die zich richten op ongevallen- en rampenbestrijding en de handhaving van de openbare orde.

Anticipatie

Voorzien van risico's en daarnaar handelen voordat het noodzakelijk is (bij duidelijkheid over risico's en hoe deze te beteugelen).

Authenticiteit

De echtheid en oorsprong van berichten op internet en sociale media.

Bedrijf

Een organisatie die een product of dienst aanbiedt en daarbij een winstoogmerk heeft.

Beeld(vorming) (situatie/totaal)

Het op basis van de beschikbare feiten opbouwen van een mentaal model van een incident en de ingezette capaciteit als onderdeel van de informatievoorziening en besluitvorming. Het situatiebeeld/totaal of gemeenschappelijk beeld is een samenvoeging en analyse van de beelden van verschillende eigen beelden van crisispartners.

Bescherming Bevolking

Een organisatie die in 1952 is opgericht (en opgeheven in 1986) om hulp te verlenen aan de bevolking in bijzondere omstandigheden, zoals bij oorlogen en rampen.

Bestuurlijke rollen

De verschillende rollen die een bestuurder tijdens een crisis vervult: burgervader/moeder, beslisser, boegbeeld en benutter.

Bestuurlijke sensitiviteit

De kennis van het strategisch, bestuurlijk krachtenveld en de vaardigheid om daarmee rekening te houden in de actualiteit van een crisis.

Betrokkenen

Alle personen en organisaties die betrokken zijn of zich betrokken voelen bij de crisis, in een actieve rol door hulp of ondersteuning te bieden of vanuit maatschappelijke betrokkenheid in het algemeen.

Bevoegd gezag

Het bestuursorgaan dat verantwoordelijk is en bevoegd om maatregelen en besluiten te nemen.

Bevolkingszorg

De opgeschaalde werkzaamheden van een gemeente die zijn georganiseerd binnen de hoofdstructuur van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Bewaken en beveiligen

Het nemen van (extra) maatregelen om te zorgen dat personen, objecten of diensten ondanks een dreiging zo veilig en ongestoord mogelijk kunnen functioneren.

BOB

Een model voor het gestructureerd komen tot overwogen besluiten, aan de hand van Beeldvorming (relevante informatie), Oordeelsvorming (knelpunten en analyse), en Besluitvorming (beslissing en actiepunten).

Bounded rationality

De beïnvloeding van het rationele besluitvormingsproces door tijdsdruk, onvolledige informatie en beperkingen in het functioneren van het brein in stressvolle situaties.

Bouwstenen van een netwerk

Een netwerk wordt gevormd op basis van de actoren (rol, belang, bijdrage), ambities (coalitie, resultaat, samenhang), identiteit (opgave, positie, passie), en het fundament (leiderschap, spelregels, vorm).

Bovenregionale samenwerking

De samenwerking van meerdere veiligheidsregio's in de aanpak van een incident of crisis.

Brandweezorg

De brede omschrijving van de taken van de brandweer in artikel 3 Wv: voorkomen, beperken en bestrijden van brand, beperken van brandgevaar, voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt; en beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand.

Bron- en emissiebestrijding

Bestrijden van branden en de emissie van gevaarlijke stoffen inclusief het voorkómen van uitbreiding.

Burgerhulp, burgerparticipatie

De inzet van burgers om zichzelf en anderen te helpen in de voorbereiding op, tijdens en na een crisis, al dan niet onder coördinatie van de hulpdiensten.

Calamiteitencoördinator

De verantwoordelijke voor de multidisciplinaire operationele leiding en afstemming in de meldkamer en voor de eerste informatievoorziening aan de crisisteams.

Civiele bescherming

Beschermen van mensen, milieu en eigendommen tegen crises en rampen.

Congruentie

Bij de vorming van de veiligheidsregio's is de indeling van de in 2010 bestaande politieregio's leidend geweest. Daarmee ontstond overeenstemming in geografisch gebied en bestuurlijke samenstelling voor politie, brandweer, GHOR en rampenbestrijding.

Convenant

Een afspraak van de overheid met één of meer partijen, gericht op het behalen van bepaalde (beleids)doelen.

CoPI

Een crisisteam dat zich richt op de coördinatie van de hulpverlening op de locatie van het incident.

Crisis

Een situatie waarin een vitaal belang van de samenleving is aangetast of dreigt te worden aangetast; een crisis gaat gepaard met dreiging, urgentie en onzekerheid, en met collectieve stress.

Crisisbeheersing

Het geheel van maatregelen en voorzieningen, inclusief de voorbereiding daarop, dat het gemeentebestuur of het bestuur van een veiligheidsregio in een crisis treft ter handhaving van de openbare orde, indien van toepassing in samenhang met de maatregelen en voorzieningen die op basis van een bij of krachtens enig andere wet toegekende bevoegdheid ter zake van een crisis worden getroffen.

Crisisbesluitvorming

De besluitvorming die ten opzichte van reguliere besluitvorming verschilt door tijdsdruk, complexiteit, belangentegenstellingen, en de mogelijk verstrekkende gevolgen.

Crisiscommunicatie

De communicatie over de gevaren en gevolgen van een ramp of crisis met handelingsperspectieven om de negatieve gevolgen van de situatie zo veel mogelijk te kunnen voorkomen of beperken.

Crisispartner

Elke publieke of private partij die door haar functie in de samenleving, expertise of capaciteit een rol speelt in de crisisbeheersing.

Datamanagement

Een gestructureerd proces van dataverzameling en analyse als aanvulling op het proces van beeldvorming.

Democratisch proces, uitgangspunten

De uitgangspunten om de besluitvorming in een crisis democratisch goed in te bedden: aansluiting bij behoeften van bevolking, transparantie over de crisisorganisatie en openheid in crisiscommunicatie, uitvoering van evaluaties, en afleggen van verantwoording.

Desillusie

De fase in of na een crisis waarin de eerdere solidariteit afneemt, waarin de samenleving en (sociale) media grotendeels overgaan tot de orde van de dag en weinig aandacht meer hebben voor de getroffen.

Desinformatie

Te kwader trouw verspreide misleidende of onjuiste informatie.

Dierenambulance

Een ambulance gericht op hulpverlening aan gezelschapsdieren en in het wild levende dieren.

Dierenhulporganisaties

Het geheel van dierenambulances, reguliere dierenopvangen en gespecialiseerde opvangen, en organisaties die helpen bij het organiseren van opvang in crisissituaties.

Dierenopvangcentrum

Een tijdelijk onderkomen voor de verzorging en behandeling van dieren.

Dierenwelzijn

Het welzijn van dieren wordt bepaald door de mate waarin zij natuurlijk gedrag kunnen vertonen en door een passende leefomgeving en een goede verzorging.

Disseminatie

Het verspreiden van kennis en informatie gericht op het toepassen van die kennis.

Eenhoofdig gezag

De bestuurlijke aansturing en beslissingsbevoegdheid is bij één persoon belegd.

ERCC

Het Europees coördinatiecentrum voor noodhulp bij rampen.

Evacueren

Het op last van het bevoegd gezag (al dan niet gedwongen en meestal onder begeleiding) verplaatsen van groepen personen en/of dieren.

Evaluatie

Het systematisch verzamelen, interpreteren en presenteren van informatie over een incident (oorzaak) of de inzet bij een incident om op basis daarvan verantwoording af te leggen of verbeteringen door te voeren.

Functionele keten

De samenwerkende partijen met gezamenlijke verantwoordelijkheden of doelstellingen op het gebied van crisisbeheersing voor een specifiek beleidsterrein.

Gemeentelijk Beleidsteam

Een crisisteam dat zich richt op het adviseren van een burgemeester over de strategische en bestuurlijke aspecten van een crisis.

Gemeentelijke crisisbeheersing

Alle opgeschaalde werkzaamheden van een gemeente ten tijde van een incident, ramp of crisis.

Gespreksanalyse

Het onderzoeken van online gesprekken en reacties op sociale media om de ontwikkeling van een issue tot mogelijke crisis te monitoren en de effecten te volgen van een toegepaste communicatiestrategie.

Getroffenen

De personen die zijn blootgesteld aan de crisis, als overlevende, nabestaande, naaste of toeschouwer.

GHOR

De organisatie die onder leiding van de Directeur Publieke Gezondheid belast is met de operationele leiding van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises.

Grensoverschrijdende samenwerking, stappenplan

In de samenwerking tussen meerdere landen zijn zes aspecten van belang: nut en noodzaak, netwerk, juridische mogelijkheden, systemen, cultuur en taal, structuur.

Grenzeloze crisis

Een crisis die geografische grenzen en/of beroeps- en beleidssectoren overstijgt.

GRIP

De procedure voor het opschalen van crisisteam en de onderlinge samenwerking van deze teams.

Handelingsperspectief

De concrete aanwijzingen van mogelijkheden voor mensen om te kunnen doen.

Herstelzorg

De fase waarin activiteiten worden uitgevoerd gericht op de terugkeer naar het normale leven na een crisis.

Hoofdstructuur rampenbestrijding en crisisbeheersing

De beschrijving in het Besluit Veiligheidsregio's van de verschillende onderdelen binnen de regionale crisisbeheersing: meldkamer, CoPI, ROT, GBT en RBT.

IBS

De hoofddoelstellingen van crisiscommunicatie.

Incident

Een ingrijpende gebeurtenis, die de samenleving tijdelijk beroert, maar die in omvang (veel) kleiner is dan een crisis.

Incubatiefase

De fase voorafgaand aan de acute fase, waarin zich ongunstige factoren beginnen af te tekenen.

Informatiemanagement

De activiteiten om de juiste (operationele) informatie tijdig en in de juiste vorm, aan de juiste personen beschikbaar te stellen.

Integratief leiderschap

Een vorm van leiderschap waarin de aspecten taakgericht, teamgericht, omgeving en persoonlijk worden gebundeld.

Interregionaal Beleidsteam

Een crisisteam dat zich richt op de afstemming tussen de voorzitters veiligheidsregio's, als vertegenwoordigers van de regionale beleidsteams, over de besluitvorming in de verschillende veiligheidsregio's.

Interventie (politie)

Voorkomen of beëindigen van levensbedreigende situaties en stoppen en aanhouden van een gevaarlijk individu.

Ketenpartner

Elke publieke of private partij die door haar functie in de samenleving, expertise en capaciteit een rol speelt in de crisisbeheersing binnen een bepaalde functionele of de algemene keten.

Klassieke crisis

Een crisis van het type ramp, die een vrij duidelijk begin en einde kent, en vaak van korte duur is.

Knowledge-based decisions

De snelle besluitvorming in situaties, waarin routine of regels onvoldoende houvast geven, gebaseerd op interpretatie en bredere ervaring.

Kringenmodel

Een model van opbouw van (gespecialiseerde) psychosociale hulpverlening aan getroffen.

Kwalificatieprofiel

De geformaliseerde en gestandaardiseerde beschrijving van de positie, kerntaken en competenties van een beginnende crisisfunctionaris.

Kwaliteitsmodel

Een systematische aanpak om de kwaliteit van de uitvoering van processen te borgen en te verbeteren, in een cyclus van de stappen PDSA/PDCA: plan, do, study/check, act.

Landelijk Crisisplan

Een plan dat op hoofdlijnen overzicht van en inzicht geeft in de gemaakte afspraken over de beheersing van een specifieke crisis. Het beschrijft de crisisaanpak op landelijk niveau en de samenwerking met en aansluiting van betrokken publieke en private partners en netwerken.

Landelijke Agenda Crisisbeheersing

Dit beleidsplan is een uitwerking van de contourennota Versterking crisisbeheersing en brandweezorg en zet de koers uit voor crisisbeheersing voor de jaren van 2024-2029.

LCMS

Een landelijk systeem waarin crisispartners een actueel en gedeeld beeld met elkaar uitwisselen.

Learning loop

Een cyclus met als onderdelen opleiden, trainen, oefenen, testen, evalueren en leren (OTOTEL), die zorgdragen voor een continu proces van vakbekwaam worden en vakbekwaam blijven voor de crisisfunctionarissen, de crisisteams en de crisisorganisatie als geheel.

Leercultuur

Een werkomgeving waarin leren en ontwikkelen centraal staan, onder meer door de ruimte om (bijna) fouten kenbaar te maken en de lessen daarvan onderling uit te wisselen.

LMS

De landelijke organisatie voor het operationeel en technisch beheer van alle meldkamers en de onderlinge samenwerking.

Maatschappelijke impact

De uitwerking of invloed van een crisis(aanpak) op de samenleving.

Melding en alarmering

Het aannemen, verwerken en registreren van meldingen in de meldkamer en op basis daarvan alarmeren van hulpverlening, crisisteams en de bevolking.

Misinformatie

Misleidende of onjuiste informatie die zonder schadelijke bedoeling is verspreid.

Mobiliteit

Nemen van (extra) maatregelen voor een veilige geleiding en doorstroom van verkeer van mensen en goederen over weg, water, rail en lucht.

Moderne crisis

Een crisis die veelal niet duidelijk af te bakenen is naar tijdstip, duur en locatie.

Motorkapoverleg

De eerste afstemming tussen eenheden van de hulpdiensten op de locatie van een incident over de gezamenlijke operationele aanpak.

Nafase

De fase na de acute fase, die in het teken staat van herstel, nazorg, evaluatie en verantwoording.

Nationale Crisisorganisatie

De nationale crisisbesluitvormingsstructuur wordt in de kern gevormd door de ICCb en MCCb. Beide commissies worden ondersteund en geadviseerd door het IAO. In het Nationaal Handboek Crisisbeheersing zijn op hoofdlijnen de rollen, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden vastgelegd.

Nazorg

Alle zorg-, hulp- en/of dienstverlening die geleverd wordt ter ondersteuning, begeleiding of monitoring van mensen tijdens de nafase van een (ingrijpende) gebeurtenis om welzijn en veerkracht te bevorderen.

Netcentrisch werken

Een werkwijze waarbij binnen een netwerk van samenwerkende crisispartners: a. iedere partij een eigen beeld onderhoudt van de situatie, vanuit de eigen rol en taak; b. regie wordt gevoerd op de informatie-uitwisseling; c. continu een actueel gedeeld beeld wordt onderhouden; d. om de gezamenlijke oordeels- en besluitvorming te ondersteunen.

Netwerk

Samenwerken van meerdere partijen die op een bepaalde manier belang bij elkaar en een overeenkomst hebben.

NL-Alert

Het alarmmiddel van de overheid dat de bevolking waarschuwt en informeert over een noodsituatie.

Noodbevel

De bevoegdheid van de burgemeester, op basis van artikel 175 Gemeentewet, om bij (het dreigen te ontstaan van) ernstige wanordelijkheden of rampen, alle bevelen te geven die hij/zij nodig acht ter handhaving van de openbare orde of beperking van gevaar. Een noodbevel is gericht op personen of een definieerbare groep.

Noodrecht

De mogelijkheden en bevoegdheden van de overheid om maatregelen te nemen die afwijken van wat wetten in normale omstandigheden voorschrijven.

Noodverordening

De bevoegdheid van de burgemeester, op basis van artikel 176 Gemeentewet, om bij (het dreigen te ontstaan van) ernstige wanordelijkheden of rampen, algemeen verbindende voorschriften te geven die hij/zij nodig acht ter handhaving van de openbare orde of beperking van gevaar.

Oefenen

Beoefenen van taken van de crisisfunctionarissen of crisisteams met de daarbij benodigde kennis en vaardigheden in een gesimuleerde situatie.

Omgevingsanalyse

De verzameling en analyse van gegevens over de beleving, de informatiebehoefte en het gedrag van publiek en pers, ten behoeve van de communicatieaanpak.

Omgevingsbewustzijn

Inzicht hebben in organisatorische, maatschappelijke, bestuurlijke en vakinhoudelijke ontwikkelingen.

Omgevingszorg

De activiteiten gericht op het voorkomen van een (dreigende) aantasting van het milieu en infrastructurele voorzieningen, of het herstellen ervan.

Ondersteuning

Zorgdragen voor voldoende capaciteit en middelen voor de uitvoering van de crisisprocessen.

Ontruimen

De bevolking voor een korte tijd, op advies van de parate diensten (vaak brandweer, politie of BHV), hun verblijfplaats laten verlaten.

Ontsmetting

Coördineren en (gedeeltelijk) uitvoeren van het zo snel mogelijk uitwendig ontsmetten van hulpverleners, burgers, dieren, infrastructuur en objecten om verdere verspreiding van een gevaarlijke stof te voorkomen of te beperken.

Operationeel leiderschap

Een vorm van leiderschap gericht op de bestrijding van een incident en de coördinatie van de inzet van de betrokken organisaties.

Opleiden

Overdragen van kennis aan de crisisfunctionarissen.

Opsporing

Verzamelen van gegevens voor het opsporen van de oorzaak en/of dader voor een strafrechtelijk onderzoek.

Optimale crisisbeheersing (nafase)

De uitkomst van een combinatie van de beoordeling van de factoren: ernst en duur primaire blootstelling, verlies en schade, procedurele last, erkenning, hoop en perspectief, rekening houdende met de persoonlijke en situationele context.

Ordehandhaving

Sturen en beheersen van mensenmassa's ter bevordering van de openbare orde en veiligheid.

Organisatieleren

Leren dat bestaat uit het doen van aanpassingen in een organisatie door cognitief leren (nieuwe kennis en inzichten) en gedragsleren (kennis omzetten naar effectiever handelen).

Organisationeel vergeten

De kennis die binnen een organisatie verloren gaat door het niet bestendigen of onderhouden van deze kennis.

Paraboolmodel

Een model om de balans te bepalen tussen eigen verantwoordelijkheid en de benodigde inzet van hulpverlening op basis van de variabelen houding (afwachtend/interveniërend) en kwaliteit (laag/hoog).

Persoonlijk leiderschap

Een vorm van leiderschap gericht op iemand zelf en zijn/haar doelen, vanuit bewustzijn van kwaliteiten en valkuilen in het eigen functioneren.

Planvorming

Opstellen van plannen ter voorbereiding op incidenten en crises.

Polarisatie

Verscherpen van tegenstellingen tussen groepen in de samenleving.

Politieke verantwoording

Inzicht geven in de genomen besluiten tijdens een crisis en/of eerder genomen besluiten die verband houden met de crisis en daarover verantwoording afleggen aan de gemeenteraad of het parlement.

Politiezorg

De omschrijving van de politietaken in artikel 3 van de Politiewet: handhaven van de rechtsorde en verlenen van hulp aan hen die deze behoeven.

Preparatie

Treffen van alle voorbereidende maatregelen die nodig zijn voor de repressie en nafase.

Proportionaliteit

De balans tussen de noodzaak van besluiten en maatregelen en het te bereiken doel.

Psychosociaal crisismanagement

Bieden van zorg en ondersteuning aan mensen die betrokken zijn bij ingrijpende gebeurtenissen om de psychische impact voor getroffen en te verminderen en herstel te bevorderen.

Psychosociale ondersteuning en zorg (categorieën)

De psychosociale behoeften van getroffen en zijn in te delen in vijf onderdelen: basishulp (primaire levensbehoeften), informatie, emotionele en sociale steun, praktische hulp, en zorg bij gezondheidsklachten.

PTSS

Het niet goed kunnen verwerken van een ingrijpende gebeurtenis.

Publieke gezondheidszorg

Initiëren, creëren van randvoorwaarden voor en het uitvoeren van psychosociale hulpverlening, gezondheidsonderzoek na rampen, infectieziektebestrijding en medische milieukunde.

Publieke zorg

De activiteiten gericht op het opvangen van getroffen en, voorzien in primaire levensbehoeften en het verplaatsen van mens en dier als onderdeel van evacueren.

Ramp

Een type crisis, waarbij specifiek de fysieke veiligheid wordt geschaad en sprake is van grote materiële schade, en vaak ook van doden of een groot aantal gewonden.

Rampbestrijdingsplan

Een wettelijk verplicht plan (Wvr) voor risicovolle bedrijven of situaties, waarin de maatregelen en procedures zijn uitgewerkt om de gevolgen van mogelijke ongevallen te beperken en om snel en effectief te kunnen reageren in noodsituaties.

Rampenbestrijding

Het geheel van maatregelen en voorzieningen, met inbegrip van de voorbereiding daarop, dat het gemeentebestuur of het bestuur van een veiligheidsregio treft met het oog op een ramp, het voorkomen van een ramp en het beperken van de gevolgen van een ramp.

Redding (brandweer)

Nemen van maatregelen om mens en dier uit benarde omstandigheden te bevrijden en verdere risico's te beperken.

Regionaal Beleidsteam

Een crisisteam dat zich richt op afstemmen tussen de burgemeesters van de betrokken gemeenten en adviseren van de voorzitter veiligheidsregio over de strategische en bestuurlijke aspecten van een crisis.

Regionaal Beleidsplan

Een wettelijk verplicht plan (Wvr) waarin het beleid is vastgelegd ten aanzien van de taken van de veiligheidsregio.

Regionaal Crisisplan

Een wettelijk verplicht plan (Wvr) dat een beschrijving geeft van de organisatie, de verantwoordelijkheden, de taken en de bevoegdheden met betrekking tot de maatregelen en voorzieningen die de gemeenten treffen inzake de rampenbestrijding en de crisisbeheersing, alsmede van de afspraken die zijn gemaakt met andere bij mogelijke rampen en crises betrokken partijen.

Regionaal Operationeel Leider

De leider van het Regionaal Operationeel Team.

Regionaal Operationeel Team

Een crisisteam dat zich richt op het coördineren van de hulpverlening in de gevolgen voor de omgeving.

Regionaal risicoprofiel

Een inventarisatie en analyse van de in een veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden.

Regionale meldkamer

De gezamenlijke meldkamer van politie, enkele veiligheidsregio's, brandweer en ambulancezorg.

Registratie

Inventariseren en vastleggen van gegevens van slachtoffers en schade.

Resilience

Veerkracht. Als tegenhanger van anticipatie: het al doende en op basis van trial and error omgaan met risico's, die vooraf niet duidelijk voorzienbaar zijn.

Risicocommunicatie

De voorlichting en communicatie over een mogelijke ramp of crisis die zich in de toekomst kan voordoen en de bijbehorende gevaren en handelingsperspectieven.

ROAZ

Het netwerk van zorgaanbieders waarin afspraken worden gemaakt over de bereikbaarheid en beschikbaarheid van acute zorg, ook onder crisissomstandigheden.

Routine-based decisions

De snelle besluitvorming op basis van veelvoorkomende situaties of handelingen.

Rule-based decisions

De snelle besluitvorming op basis van vastgestelde regels of protocollen.

Rijksbrede Risicoanalyse

Het overzicht van uiteenlopende dreigingen die de nationale veiligheid van het Koninkrijk der Nederlanden kunnen aantasten.

Samenredzaamheid

Het collectieve vermogen van burgers om incidenten zelfstandig of met hulp van organisaties zo veel mogelijk te voorkomen, zichzelf daarin te redden of de consequenties ervan te beperken.

Samenwerking structureel en ad hoc

Doorlopend of terugkerend gezamenlijk werken aan doelstellingen op basis van (vastgelegde) afspraken – of gezamenlijk werken aan een specifieke doelstelling in een bepaalde situatie

Scenario

Een verkenning van mogelijke toekomstbeelden op basis van factoren die de ontwikkeling van een incident beïnvloeden.

Schaarmodel (Simon's Scissors)

De beperkingen die in de crisisbesluitvorming voortkomen uit de context (omgeving, organisatorisch) en cognitie (biases).

Schuilen

Adviseren van de bevolking om naar binnen te gaan en ramen en deuren te sluiten.

Seveso-inrichting

Een locatie die onder de Seveso-richtlijn valt op basis van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen.

SGBO/NSGBO

Een projectmatige organisatie die verantwoordelijk is voor de coördinatie en aansturing van politietiemaatregelen binnen de eigen eenheid of op nationaal niveau.

Situationeel leiderschap

Aanpassen van de leiderschapsstijl aan wat de situatie op een bepaald moment vraagt.

Sluimerende crisis

Een crisis die een lang aanlooptijd kent, voordat ze zichtbaar wordt of wordt opgemerkt.

Sociaal kapitaal

De optelsom van middelen die een groep kan mobiliseren in materiële en immateriële zin.

Solidariteit (honeymoon fase)

De fase na de eerste acute hulpverlening, waarin een groot gevoel van verbondenheid tussen getroffen en niet-getroffen bestaat en er van allerlei kanten hulp wordt geboden.

Stakeholder

Een persoon of organisatie (of in brede zin ook de omgeving), die invloed kan uitoefenen op een (andere) organisatie of daardoor beïnvloed wordt.

Strategische besluiten

De thema's binnen een crisis waarin bestuurlijke besluiten nodig zijn: classificatie, organisatie van de keten, evacuatie, ontkoppeling, schaarsteverdeling, prioritering bescherming, bijzondere maatregelen, communicatie, herstel en verantwoording.

Subsidiariteit

De voorwaarde dat een doel moet worden bereikt door inzet van de minst vergaande besluiten en maatregelen.

Taakgericht leiderschap

Een vorm van leiderschap gericht op het coördineren en faciliteren van de taken van een crisisteam.

Teamgericht leiderschap

Een vorm van leiderschap gericht op de constructieve relatie met en tussen de leden van een crisisteam.

Toekomstverkenning

Een systematische en proactieve vooruitblik op ontwikkelingen, uitdagingen en kansen als basis voor besluitvorming en strategieontwikkeling.

Trainen

Ontwikkelen van kennis en vaardigheden van crisisfunctionarissen en crisisteams die nodig zijn om de rol in de crisisorganisatie goed te kunnen invullen.

Trendonderzoek

Een methode om maatschappelijke veranderingen te traceren en te duiden.

Trendthema's

De vertaling van verschillende trends naar (overkoepelende) onderwerpen.

Typologie van Dynes

Een indeling van organisaties op basis van twee variabelen: taak (regulier/niet-regulier) en structuur (bestaand/aangepast).

UKB

Een landelijk beschreven uniform kwaliteitsniveau voor bevolkingszorg (inclusief crisiscommunicatie), in de vorm van kaders, normen en beleid.

Vakbekwaamheid

De kennis en kunde die iemand heeft om een beroep of taak te kunnen uitoefenen.

Veerkracht

De capaciteit van een sociaal systeem (gezin, organisatie, gemeenschap) om zich aan te passen aan en te herstellen van verstoringen die het sociale systeem waarneemt en treft.

Veiligheidsberaad

Een bestuurlijk overleg, dat bestaat uit de 25 voorzitters van de veiligheidsregio's, om de effectiviteit en samenwerking tussen de veiligheidsregio's te vergroten. Het Veiligheidsberaad neemt standpunten in namens de 25 veiligheidsregio's en is als collectief gesprekspartner van de minister van Justitie en Veiligheid.

Veiligheidsketen

Een systeem voor het omgaan met risico's met een indeling in vijf schakels: proactie, preventie, preparatie, repressie, nazorg.

Veiligheidsregio

Een gebied waarin wordt samengewerkt door verscheidene besturen en diensten ten aanzien van taken op het terrein van brandweezorg, rampenbeheersing, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening bij rampen, en handhaving van de openbare orde en veiligheid.

Veiligheidsregio rollen

Ten tijde van een crisis heeft de veiligheidsregio een rol in de uitvoering van de brandweezorg, een reguliere coördinerende rol binnen de crisisstructuur en sinds enkele jaren een groeiende niet-reguliere coördinerende, faciliterende rol ter ondersteuning van gemeentelijke of bovengemeentelijke taken.

Veiligheidsregio taken

De beschrijving van de taken in artikel 10 van de Wvr. Samengevat gaat het om branden voorkomen en bestrijden, voorbereiden op rampen, risico's en crises, en coördinatie, bestrijding en beheersing van rampen en crises.

Verlengd lokaal bestuur

Een besluit tot samenwerking in een gemeenschappelijke regeling tussen bestuursorganen van gemeenten, provincies, waterschappen, rechtspersonen of andere openbare lichamen ter behartiging van één of meer bepaalde belangen van die bestuursorganen.

Verwanteninformatie

Het verstrekken van informatie aan familieleden en naasten over getroffen en, na een incident met meerdere slachtoffers, gewonden of vermisten.

Vitale belangen

De essentiële aspecten van veiligheid die bij aantasting door een crisis leiden tot ontwrichting van de samenleving.

Vitale infrastructuur

De processen, producten of diensten die van essentieel belang zijn voor het dagelijkse leven van de meeste mensen in Nederland.

WAS

Het alarmeringssysteem dat bestaat uit ruim vierduizend sirenes verspreid over Nederland, die worden ingezet om in noodsituaties de bevolking te alarmeren.

Weerbaarheid

Het vermogen om tegenstand te bieden aan dreigingen. Dat kan door de kans op het zich voordoen te verkleinen, de schade te beperken of een adequaat herstel mogelijk te maken.

Wet rampen en zware ongevallen

De voorloper van de Wet veiligheidsregio's, waarin de verantwoordelijkheden van de gemeenten voor de voorbereiding op en uitvoering van de rampenbestrijding beschreven waren.

Wet veiligheidsregio's

De wet die de inrichting en taken van de veiligheidsregio's beschrijft en bepalingen over brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening geeft.

Whole of society approach

De samenwerking van de hele maatschappij in de voorbereiding op, tijdens en de nafase van crises.

Witte keten

De samenwerkende partijen in de geneeskundige hulpverlening.

Zelfredzaamheid

Het vermogen van burgers om incidenten zelfstandig of met hulp van anderen zo veel mogelijk te voorkomen, zichzelf daarin te redden of de consequenties ervan te beperken.

Zoönosen

Een infectieziekte die van dier op mens kan overgaan.

Zorgrisicoprofiel

Een document dat in beeld brengt welke crisistypen het meest relevant zijn voor de geneeskundige zorgketen om zich op voor te bereiden en welke knelpunten hierbij naar voren komen.